

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงใต้ กับ บทบาทของอาจารย์ ในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงใต้ ในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาครู
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง แก่นักศึกษาครูของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงใต้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งปรับปรุง และเพิ่มเติมจากแบบสอบถามของ มานิตย์ แก้วบุ๋ม ซึ่งสร้างไว้ในการทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับ บทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนานักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในด้านความมีวินัยในตนเอง แบบสอบถามมีจำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของอาจารย์ จำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาครู เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating - Scale) โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับบทบาทด้านการสอน ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับบทบาทนอกเหนือการสอน จำนวน 45 ข้อ ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองแก่นักศึกษาครู เป็นแบบเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา จำนวน 6 ข้อ ชุดที่ 2

สำหรับสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารจำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเนื้อหา และจำนวนข้อ เช่นเดียวกับชุดที่ 1

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์และกลุ่มผู้บริหารของวิทยาลัยครูภาคตะวันตก การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวก หรือชั้น (Stratified Random Sampling) จากวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่งก่อน แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 318 คน แยกเป็นอาจารย์จำนวน 198 คน และผู้บริหาร 120 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 582 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับอาจารย์และผู้บริหารวิทยาลัยครูที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

1. อาจารย์และผู้บริหารวิทยาลัยครูภาคตะวันตกมีความคิดเห็นว่า อาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาครูทุกชั้น ซึ่งประกอบด้วยบทบาทด้านการสอน เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาครู ในด้านมีความรับผิดชอบต่องานเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นผู้มีเหตุผล มีความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม มีความอดทน มานะ พยายาม มีความกล้าหาญ มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักวางตัวตามกาลและเทศะ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพและยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม ให้ความร่วมมือกับ

ส่วนรวม และบทบาทนอกเหนือการสอนเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาครูในค่านิยม กิจกรรม การให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ และบุคลิกภาพและการวางตัวของอาจารย์

2. ความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาครูไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

3. อันับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองแก่นักศึกษาครู โดยส่วนรวมแล้วอาจารย์และผู้บริหารวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองแก่นักศึกษาครู 3 อันับแรกคือ (1) ปัญหาตัวนักศึกษาครู เช่น ความมีคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาหลายประการยังอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ (2) การเรียนการสอนตลอดจนการวัดผลเน้นที่เนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว และ (3) ขาดการติดตามผลการสอนนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการอบรมสั่งสอนในด้านพฤติกรรม

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์และผู้บริหารวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็นว่า อาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาครูทุกค่านิยม ดังนี้

ก. บทบาทด้านการสอน

1. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง พบว่าอาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมากในข้อ 1.2 กำหนดหน้าที่การปฏิบัติงานของนักศึกษาระหว่างมีการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาให้ชัดเจน เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ตนเอง

ได้รับมอบหมาย และข้อ 1.3 อาจารย์ควรมอบหมายงานให้นักศึกษาทำเป็นกลุ่ม เพื่อฝึกความรับผิดชอบต่อกันเอง และมีส่วนร่วม เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบบของประชาธิปไตย ทั้งยังเป็นการฝึกความสามัคคีในหมู่คณะ

ส่วนข้อ 1.1 การมอบหมายงานให้นักศึกษาทำโดยกำหนดวันส่งงานที่แน่นอน เพื่อให้นักศึกษา ฝึกการตรงต่อเวลานั้น ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จอมใจ หิรัญทรัพย์¹ และ มานิตย์ แก้วปู่² ที่พบว่าผู้บริหารนั้นมีความคาดหวังในบทบาทของอาจารย์สูงกว่าสภาพที่เป็นจริงของอาจารย์ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารมีความคาดหวังว่าอาจารย์ควรจะได้กระทำตามบทบาทของตนในเรื่องนี้มากที่สุด เพราะจะเป็นการฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อกันเองอย่างยิ่ง ส่วนอาจารย์ผู้สอนนั้นทราบว่างานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำนั้นมีความยากง่ายแตกต่างกัน และเอกสารที่ได้ค้นคว้าบางอย่างมีจำนวนจำกัด ฉะนั้นการส่งงานตามกำหนดเวลา อาจมีการยืดหยุ่นได้บ้าง

2. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่าอาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ในข้อ 2.1 เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น โต้แย้งหรือเห็นด้วยกับเพื่อนและอาจารย์ ข้อ 2.2 การเปิดโอกาสและสนับสนุนนักศึกษาได้เลือกทำกิจกรรมที่อยู่ในความสนใจให้ประสบความสำเร็จ และ ในข้อ 2.3 ควรให้การยกย่อง ชมเชย และประกาศชื่นชมความสำเร็จหรือความสามารถ เมื่อนักศึกษาประสบความสำเร็จ ทั้งอาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็น

¹จอมใจ หิรัญทรัพย์, "ความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และนักเรียนที่มีต่อครู สังคมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524)

²มานิตย์ แก้วปู่, "ความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาทของครู สังคมศึกษาในการพัฒนานักเรียนระดับมัธยมศึกษาในด้านความมีวินัยในตนเอง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525)

เรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ บุญสนอง ไกรเนตร¹ จอมใจ หิรัญทรัพย์² ที่พบว่า บุคลิกลักษณะที่สำคัญของครู คือ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะการมีความเชื่อมั่นในตนเองช่วยให้บุคคลสามารถสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกล้าที่จะเผชิญและจัดการงานทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้การเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองยังช่วยสร้างศรัทธาให้บุคคลอื่นมีความเชื่อถือในตนเองมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงควรส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ด้านการเป็นผู้มีเหตุผลพบว่าอาจารย์และผู้บริหารต่างมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมาก ในข้อ 3.1 นักศึกษาให้ข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบเหตุผลในการวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องราวที่เรียน ข้อ 3.2 ในการแสดงความคิดเห็นทุกครั้งควรให้นักศึกษาชี้แจงเหตุผลประกอบไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตามและข้อ 3.3 ปลุกฝังให้นักศึกษามีความเชื่อในวิธีการหาเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของจอมใจ หิรัญทรัพย์³ ที่พบว่าบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของครู คือการพัฒนาให้นักเรียนคิดอย่างวิพากษ์วิจารณ์ รู้จักคิดค้นสืบสวน และแก้ปัญหาด้วยตนเองซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการใช้เหตุผล ข้อมูลมากกว่าการจดจำข้อเท็จจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ นอกจากนี้การเป็นผู้มีเหตุผลให้เห็นสมจริงย่อมทำให้เกิดการยอมรับและนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งพระราชวรานันท์⁴ ได้กล่าวไว้ว่าครูที่ดีมีความสามารถจะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะ คือชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามด้วย ยิ่งไปกว่านั้นการเป็นผู้มีเหตุผลรู้จักใช้วิจารณ์ญาณ ในการประพฤติกปฏิบัติและประกอบกิจการงานต่าง ๆ ยังช่วยก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

¹บุญสนอง ไกรเนตร, "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านความต้องการ (Personality need) ระหว่างผู้ที่ศึกษาวิชาชีพครูและวิชาชีพพยาบาล" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515)

²จอมใจ หิรัญทรัพย์, เรื่องเดียวกัน.

³จอมใจ หิรัญทรัพย์, เรื่องเดียวกัน.

⁴พระราชวรานันท์, พจนานุกรมพุทธศาสตร์, หน้า 73.

4. ด้านความซื่อสัตย์สุจริตและคุณธรรม พบว่าอาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ในข้อ 4.1 ให้นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบในการสอบอย่างเคร่งครัด เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และ ข้อ 4.3 การปฏิบัติตนของอาจารย์ให้เป็นตัวอย่างในด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยต่อเนื่องเป็นที่ประจักษ์ เช่น พுகความจริง ปฏิบัติตนตรงไปตรงมาและเปิดเผย ทั้งอาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ใน ข้อ 4.2 การปฏิบัติตนต่อนักศึกษาค้ำความคุณธรรมเท่าเทียมกัน เช่น การลงโทษ การชมเชย การให้รางวัล การให้คะแนน และอันดับคะแนน อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ " เพราะครูเป็นที่ เชื่อถือ ของเด็กมากกว่าบุคคลอื่น" ¹ การกระทำที่ยุติธรรมไม่ลำเอียงของอาจารย์จะช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์ ทำให้การอบรม สั่งสอนของอาจารย์ได้รับความศรัทธา เชื่อถือมากขึ้น เกี่ยวกับเรื่องนี้ ประคินันท์ อุปรมัย กล่าวว่า การตัดสินลงโทษหรือว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนที่กระทำผิดวินัยของโรงเรียน ควรกระทำด้วยความยุติธรรมไม่ควรกระทำการใด ๆ ที่ทำให้ฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดมีความรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับความยุติธรรมเป็นอันขาด ² นอกจากนี้ อริสโรเกิด ยังได้กล่าวไว้ว่า คุณธรรมอื่น ๆ เป็นเพียงแง่ต่าง ๆ ของความยุติธรรม ความยุติธรรมจึงเป็นแก่นหรือสารัตถะของคุณธรรมทุกชนิด ผู้ใดมีความยุติธรรมสูง จึงเป็นผู้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในครัวและสังคมที่มีความยุติธรรมย่อมเป็นสังคมที่สงบสุข ³

5. ด้านความอดทน มานะ พยายาม พบว่าอาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ใน ข้อ 5.1 เรื่องการแนะนำให้นักศึกษาได้เห็นความก้าวหน้าของบุคคลที่มีความพยายามในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดีมาเป็นแบบอย่างเพื่อนำไปปฏิบัติตาม ข้อ 5.2 เรื่องการมอบหมายกิจกรรมที่ยาก ให้นักศึกษาทำเพื่อฝึกให้นักศึกษามีความมานะพยายามยิ่งขึ้น

¹บุญเจือ ไชยภักดิ์ และ วีระ อ่ำพันธุ์, ประมวลบทความเกี่ยวกับมัธยมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, 2513) หน้า 7.

²ประคินันท์ อุปรมัย, จิตวิทยา, หน้า 149.

³กิริณี บุญเจือ, จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2519), หน้า 82-84.

และข้อ 5.3 การให้แรงกระตุ้นและกำลังใจในการทำงานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จทั้งอาจารย์และผู้บริหาร ต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าอาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจุบันสภาพของสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การทำงานบางอย่างบางครั้งต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคนานัปการ ฉะนั้นการที่คนจะมีความรู้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอเสียแล้ว จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความอดทน มานะ พยายามในการต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคให้สำเร็จลุล่วงลงไปด้วยคิ ซึ่งความอดทน มานะ พยายาม เป็นคุณลักษณะของครูที่ดีประการหนึ่ง ดังกระแสพระราชดำริสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานแก่ครูอาวุโส ประจำปี 2522 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2523 มีข้อความเกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดีคนหนึ่งว่า "ครูที่แท้เป็นเป็นผู้กระทำแต่ความดี คือ ต้องหมั่นขยันและอุทิศสาคพาคเพียร ต้องหนักแน่น อดกลั้นและอดทน" ¹ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิมล เฟิงศรีทอง ที่พบว่า คุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้ครูเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จคือ การเป็นผู้ที่มีความมานะอดทน ²

6. ความกล้าหาญ พบว่าอาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ในข้อ 6.1 เรื่องการจกกิจกรรมให้นักศึกษาได้พุกหน้าชั้นเรียนบ่อย ๆ ข้อ 6.2 อาจารย์ควรกระตุ้นให้นักศึกษาได้แสดงออกซึ่งความสามารถและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนในชั้นเรียน และข้อ 6.3 อาจารย์ควรให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็น ทั้งอาจารย์และผู้บริหารต่างมีความคิดเห็นว่อาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมากทุกข้อ ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับ

¹ ยนต์ ช่มจิก, ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2526), หน้า 120.

² พรพิมล เฟิงศรีทอง, "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักวิทยาศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517), หน้า 31.

ฐิติ์ อ่อนโคกสูง¹ สุชา และ สุรางค์ จันทน์เอม² ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนา
นักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง ด้วยวิธีการดังนี้ คือ สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นกันเองและ
ให้โอกาสเด็กได้แสดงออกซึ่งความสามารถที่เด่น ๆ ของเขา เพื่อให้เพื่อน ๆ หรือคนอื่น ๆ ให้
การยอมรับนับถือเขา ทำให้เขาเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีความกล้าที่จะแสดงออกต่อไป ซึ่ง
บทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของผู้ที่จะเป็นครู คือ ต้องมีความกล้าที่จะแสดงออกเพื่อเผยแพร่ความ
คิดเห็นหรือความรู้ใหม่ ๆ ต่อสาธารณะ หรือเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนให้ก้าวหน้า นอกจากนี้ความ
กล้าหาญยังเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งที่ครูควรยึดถือ เพราะทำให้เราทำสิ่งที่ก็มีความสุข คือกล้าในสิ่ง
ที่สมควรกล้า และไม่กล้าในสิ่งที่ไม่สมควรจะไม่กล้า ดังนั้นความกล้าหาญจึงเท่ากับความรู้ คือรู้ว่า
อะไรไม่ดี คนที่มีความกล้าหาญคือผู้ที่รู้ว่าสิ่งใดดี³ ซึ่งการเป็นผู้มีความกล้าหาญในการทำความดี
และร่วมมือร่วมใจกันประกอบความดี จะช่วยให้งานบรรลุผล ด้วยเหตุผลดังกล่าวอาจทำให้อาจารย์
และผู้บริหารมีความคิดสอดคล้องกันว่า อาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้
มีความกล้าหาญ ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งของความเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

7. ด้านความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี พบว่าอาจารย์และผู้บริหารต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน
ว่าอาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมากในข้อ 7.1 การจัดให้นักศึกษาทุกคนได้ร่วมกิจกรรม
กลุ่มเป็นประจำ ข้อ 7.2 ในการมอบหมายงานให้แก่นักศึกษาทำเป็นกลุ่ม หรือกิจกรรมอื่นใด

¹ ฐิติ์ อ่อนโคกสูง, จิตวิทยาการศึกษา, หน้า 134.

² สุชา และ สุรางค์ จันทน์เอม, หลักการศึกษ จิตวิทยา หลักการสอน, หน้า 192.

³ พินิจ รัตนกุล, เพลโตและปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515), หน้า 24-26.

ก็ตาม ควรให้นักศึกษาได้มีลักษณะเปลี่ยนกันปฏิบัติหน้าที่ เพื่อฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามโดยทั่วถึง และข้อ 7.3 อาจารย์ควรให้คำชี้แจงแนะนำแก่นักศึกษา เกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของนักศึกษา ในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์และผู้บริหารต่างก็มีความสนใจในเรื่อง การสร้างเสริมความมีวินัยในตนเองให้นักศึกษาอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน¹ อีกประการหนึ่งการฝึกให้นักศึกษามีลักษณะของความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี จะช่วยให้นักศึกษาได้รู้และเข้าใจ ในบทบาทของตนเองดียิ่งขึ้น ซึ่งบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของครูก็คือ บทบาทในการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนร่วมกับประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะต้องอยู่ในฐานะผู้ตามบ้าง ฉะนั้นอาจารย์และผู้บริหาร จึงมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าอาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมากในการ พัฒนานักศึกษาให้มีลักษณะของความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี อันเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของความมี วินัยในตนเอง ดังที่ออสซูเบล (Ausubel)¹ กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีวินัยในตนเองนั้น เป็นผู้ที่มีความสามารถเรียนรู้มาตรฐานของการกระทำหรือพฤติกรรมที่บุคคลยอมรับ มีวุฒิภาวะทางค่าน- ใจต่าง ๆ เช่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เป็นคน นอกจากนี้ วัลลี หลีสันติพงษ์³ ได้สรุปจากผล งานวิจัยไว้ว่า ลักษณะความเป็นผู้นำเป็นบุคลิกภาพที่ดีและองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ งานในหน้าที่บรรลุผลสำเร็จ

8. ด้านการวางตัวทามกาลเทศะพบว่าความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารอยู่ในระดับ มากในข้อ 8.2 เรื่องการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้ฝึกงานร่วมกับอาจารย์และคนอื่น ๆ เพื่อให้รู้จัก วางตัวให้ถูกต้องทามกาลเทศะ และข้อ 8.3 เรื่องการพานักศึกษาไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญต่าง ๆ

¹ ุรายละเอียดจากตารางที่ 2 หน้า 82 และตารางที่ 3 หน้า 85.

² David P. Ausubel, Educational Psychology : A Cognitive View, p.459.

³ วัลลี หลีสันติพงษ์, "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักบัญชี" (วิทยานิพนธ์ ปรึญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515) หน้า 26.

อาจารย์ควรควบคุมดูแลนักศึกษาให้วางตัวให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ ส่วนข้อ 8.1 เรื่องการเข้าทำการสอนและปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ตรงต่อเวลาตามสถานภาพ และบทบาทของตน อย่างเต็มความสามารถนั้น อาจารย์และผู้บริหารต่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับ ยนต์ ชุมจิก¹ ที่กล่าวไว้ว่าสิ่งที่ครูควรปรับปรุงแก้ไขคือการไม่ตรงต่อเวลา และหน้าที่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคนไทยมักบกพร่องในข้อนี้กันมากจนพากันพูดติดปากว่า "มาอย่างไทยไปอย่างฝรั่ง" ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกันเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการตรงต่อเวลาให้มาก

9. ด้านการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พบว่าอาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง คือข้อ 9.1 ในการอธิบายหรืออภิปรายเกี่ยวกับบทเรียน อาจารย์ควรรับฟังข้อโต้แย้งของนักศึกษา ข้อ 9.2 มอบงานให้นักศึกษาได้ไปค้นคว้าและนำมาอภิปรายสู่กันฟังในห้องเรียน และข้อ 9.3 แนะนำให้นักศึกษารู้จักเคารพในสิทธิของบุคคลอื่นตามแนวทางประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจุบันเราอยู่ในสังคมหมู่่มาก บุคคลจำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาประเทศ ความคิดเห็นเพียงฝ่ายเดียวคงยังไม่เป็นการเพียงพอ ควรจะได้รับการฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นบ้าง การแสดงความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนี้ถือเป็นวิธีการหนึ่งของการเป็นผู้มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เกี่ยวกับเรื่องนี้คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดลักษณะและบทบาทที่พึงประสงค์ของคุณไว้ประการหนึ่งว่า ครูควรเป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักเคารพเสียงส่วนมากและฟังเสียงส่วนน้อย² ซึ่งสอดคล้องกับ

¹ ยนต์ ชุมจิก, ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร การพิมพ์, 2526), หน้า 66.

² คณะกรรมการการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม (กรุงเทพมหานคร : สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2518) หน้า 142-144.

ผลการวิจัยของสุวรรณ เนตยากร¹ ที่พบว่า ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะครูที่ดีประการหนึ่งคือ ครูควรยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน

10. คำานการเคารพและยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม พบว่าความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารไม่แตกต่างกันและอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ในข้อ 10.1 ให้นักศึกษามีส่วนร่วมวางกฎเกณฑ์การเรียน ข้อ 10.2 เรื่องการชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจกฎเกณฑ์ที่วางไว้และยึดถือปฏิบัติร่วมกัน และข้อ 10.3 อาจารย์ควรปฏิบัติตนตามค่านิยมและกฎเกณฑ์ของสังคมอย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่ยังขาดการเคารพและฝ่าฝืนกฎระเบียบของสังคมอยู่มาก เช่น การฝ่าฝืนกฎจราจร การทุจริต การทิ้งเศษขยะไม่เลือกที่ เหล่านี้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นในสังคม จำเป็นที่เราควรจะทำจิตใจให้หมกไป เกี่ยวกับเรื่องนี้พระราชบัญญัติ² ได้ให้ความเห็นว่าลักษณะของครูที่ดีประการหนึ่งคือ การเป็นผู้เคารพในกฎระเบียบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่น

11. คำานการให้ความร่วมมือกับส่วนรวม พบว่าความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารไม่แตกต่างกันและอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง คือข้อ 11.1 เรื่องการส่งเสริมให้นักศึกษาทุกคนมีหน้าที่ในกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อฝึกการให้ความร่วมมือกับส่วนรวม ข้อ 11.2 ให้ช้อยกย่องชมเชยเป็นพิเศษสำหรับผู้ที่ให้ความร่วมมือกับส่วนรวม และข้อ 11.3 แบ่งกลุ่มนักศึกษาให้ฝึกทำกิจกรรมที่ต้องร่วมกันคิดร่วมกันทำจึงจะสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความแก่งแย่งแข่งขันชิงดีชิงเด่นกันจึงมีมากขึ้น คนต้องมีภาระที่จะต้องช่วยเหลือตนเองมากขึ้นกว่า

¹สุวรรณ เนตยากร, "ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และลักษณะที่พึงปรารถนาของครูในระดับมัธยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520)

²พระราชบัญญัติ², "แก้จุดครูที่รัก" ข่าวการประถมศึกษา 2 (มกราคม 2525) :

แต่ก่อน จึงทำให้มองเห็นความสำคัญของตนเองมากจนละเอียดส่วนรวมทำให้เกิดปัญหาและความ
 เคืองคร่อนตามมา เกี่ยวกับเรื่องนี้ พันธุ์ หันนาคินทร์ โคกกล้าว่า ความคิดถึงแต่ประโยชน์ส่วน
 ตัวทำให้คนไม่คิดถึงวิธีการที่ใช่เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่คนต้องการ ทำให้นำไปสู่การใช้ชีวิตที่ผิดหลัก
 ศีลธรรมและกฎหมาย ปัญหาทุจริตหลงกลวงใจอ่านจากคช และอาชญากรรมต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นมา¹
 และความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองก็ประการหนึ่ง คือความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในการช่วยเหลือ
 ร่วมมือกันพัฒนาสังคมให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้น ทั้งอาจารย์และผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า
 อาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความร่วมมือคือส่วนรวม

ข. บทบาทนอกเหนือการสอน

1. คำนึงกิจกรรม พบว่าความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหาร สอดคล้องกันและอยู่ใน
 ระดับมากในข้อ 1.1 สนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและปรับปรุงสภาพแวดล้อม
 ภายในวิทยาลัย ข้อ 1.2 ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ร่วมกันจัดนิทรรศการหรือกิจกรรมในวาระวัน
 สำคัญ ๆ ของวิทยาลัย และวันสำคัญอื่น ๆ และข้อ 1.4 ในการจัดงานต่าง ๆ ของวิทยาลัย
 อาจารย์ควรมอบหมายหน้าที่ให้นักศึกษารับผิดชอบในงานที่สามารถทำได้ ส่วนข้อ 1.3 การส่ง-
 เสริมให้นักศึกษาร่วมรับผิดชอบในการดูแลรักษาความสะอาด ระเบียบเรียบร้อย ระเบียบวินัย
 อาจเนื่องจากผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นสิ่งสำคัญในการทำ
 งานอย่างยิ่งจึงควรพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่รักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อ
 เป็นแบบอย่างที่ดีในวันข้างหน้า ส่วนอาจารย์มีความคิดว่านักศึกษามีไคมีห้องเรียนประจำอยู่ห้องใด
 ห้องหนึ่งจึงมีความคาดหวังในเรื่องนี้น้อยกว่าผู้บริหาร

2. คำนึงการให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ พบว่าอาจารย์และผู้บริหารต่างมีความคิด
 เห็นว่าอาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมากทุกข้อ ทั้งนี้ ข้อ 2.1 ให้ความร่วมมือกับอาจารย์ที่ปรึกษา

¹ พันธุ์ หันนาคินทร์, การสอนค่านิยมและจริยธรรม, หน้า 45.

ในการให้ข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักศึกษา ข้อ 2.2 นำข้อมูลจากอาจารย์ที่ปรึกษามาใช้ในการส่งเสริมให้นักศึกษาให้มีวินัยในตนเองด้านต่าง ๆ ข้อ 2.3 ให้ข้อเสนอแนะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนอาจารย์เพื่อนำแนวคิดที่ได้ไปช่วยกันพัฒนาความมีวินัยด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษาต่อไป และข้อ 2.4 ร่วมกับฝ่ายกิจการนักศึกษาในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญสนอง ไกรเนตร¹ ที่พบว่า คุณลักษณะที่ดีของครูที่เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม คือ การเป็นผู้มีความร่วมมือดี เพราะการดำเนินงานอะไรก็ตามจะสำเร็จดูลงไปได้ก็ต่อจากอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย การร่วมมือร่วมใจกันก่อให้เกิดความสามัคคีและนำไปสู่ความสำเร็จในที่สุด ค้วยเหตุนี้อาจทำให้อาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ควรมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาในด้านการร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ

3. ด้านบุคลิกภาพและการวางตัวของอาจารย์ พบว่าอาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในข้อ 3.3 เรื่องการทำงานร่วมกับนักศึกษา อาจารย์ควรมีความรับผิดชอบและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาตลอดจนข้อเสนอแนะอื่น ๆ และข้อ 3.4 ในขณะที่อยู่ร่วมกับนักศึกษา อาจารย์ควรให้ความรัก ความอบอุ่น และความใกล้ชิดกันอย่างทั่วถึง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีและความรักใคร่ในสถาบันร่วมกัน ส่วนข้อ 3.1 เรื่องการแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมเพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักศึกษา และข้อ 3.2 เรื่องการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เมื่ออยู่ในสถานที่ต่าง ๆ หรือในโอกาสต่าง ๆ อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากคนไทยให้การเคารพยกย่องครูถือว่าครูเป็นปูชนียบุคคลมาตั้งแต่สมัยโบราณ ฉะนั้นครูจำเป็นต้องเป็นตัวอย่างที่ดี ในด้านการประพฤติปฏิบัติและการแต่งกายที่เหมาะสม เพื่อให้เป็นที่เชิดถือและศรัทธาแก่ศิษย์และสังคม

¹บุญสนอง ไกรเนตร, "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านความต้องการ (Personality need) ระหว่างผู้ที่ศึกษาวิชาชีพครูและวิชาชีพพยาบาล", หน้า 38.

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษา พบว่าทั้งอาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากตามแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 ข้อ 35 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาของการฝึกหัดครูไว้ว่า เป็นการศึกษามุ่งสร้างครูให้สามารถปฏิบัติ และทำหน้าที่เป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการโดยรอบค้ำขั้นในตัวผู้เรียน เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ จริยธรรมที่ระดับวิญญูชนจะพึงปฏิบัติได้ และมีลักษณะที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย และระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งในแง่บุคลลิกภาพทั่วไป ความสัมพันธ์ต่อศิษย์ และบทบาทต่อสังคม¹ ฉะนั้น อาจารย์และผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบกันในการดูแลอบรมความประพฤติของนักศึกษา อีกประการหนึ่ง การกระทำตามบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นั้น ทั้งอาจารย์และผู้บริหารต่างก็รับรู้ในบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ดี เพราะอาจารย์จะเป็นผู้กระทำตามบทบาทและหน้าที่ของตน ส่วนผู้บริหารจะเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ปรีกษาหารือ ร่วมมือ และสนับสนุนการกระทำตามบทบาท และหน้าที่ของอาจารย์ นอกจากนั้นการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าสถานภาพของอาจารย์และผู้บริหารมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันโดยตลอดในเรื่องอายุ วุฒิสูงสุด ประสบการณ์การทำงานในวิทยาลัยครู และความสนใจในเรื่องการเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเอง² ดังนั้นความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาจึงไม่แตกต่างกัน

¹ โสภณ วิชัยดิษฐ์, แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประสานมิตร, 2520), หน้า 7.

² รายละเอียดจากตารางที่ 2 และ 3 หน้า 80-85.

3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองแก่นักศึกษาครู พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ 3 อันดับแรกคือ 1. ปัญหาที่ตัวนักศึกษา เช่น คุณธรรมจริยธรรมของ นักศึกษายังอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจหลายประการ ขาดแรงศรัทธาในความเป็นครู เป็นต้น เรื่องนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉลอง ภิมย์รัตน์ ที่พบว่านักเรียนที่มาสอบเข้าเรียนครูมีความรู้สึก นิยมชมชอบการเป็นครูมาก่อนเพียงร้อยละ 53.4 นอกนั้นก็มีความรู้สึกเฉย ๆ และไม่ชอบประกอบ อาชีพครู¹ ฉะนั้นเมื่อนักศึกษามาเรียนครูโดยไม่ตั้งใจจึงไม่ค่อยมีศรัทธาในอาชีพครู ซึ่งก่อให้เกิด ปัญหาในค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมมาก² 2. การเรียนการสอนตลอดจนการวัดผลประเมินผล เน้น ที่เนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรการฝึกหัดครูไม่ได้เน้นในเรื่องการวัดผลประเมินผลว่า นอกจากจะวัดความรู้แล้วยังต้องคำนึงถึงความเป็นผู้มีวินัยในตนเองอีกด้วย และ 3. ขาดการติดตามผลการสอนนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการอบรมสั่งสอนนักศึกษาในด้าน พฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพล บุญทรง ที่พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็น ว่า ผลที่ได้รับจากการศึกษาอบรมให้มีลักษณะของครูที่ดียิ่งกว่าความคาดหวังของนักศึกษา³ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ต้องทำงานหลายอย่างไปพร้อม ๆ กัน ดังผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์ต้องรับผิดชอบงานพิเศษที่นอกเหนือจากการสอนมีจำนวนถึงร้อยละ 75.27 จึงทำให้เกิด ความบกพร่องในเรื่องนี้

¹ ฉลอง ภิมย์รัตน์, "ความศรัทธาในอาชีพครู ของนักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้" ใน รวบรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาของข้าราชการกรมการฝึกหัดครู (กรุงเทพฯ นคร : กรมการฝึกหัดครู, 2526), หน้า 193.

² ยนต์ ชุ่มจิต, ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู (กรุงเทพฯ นคร : กรุงเทพมหานคร พิมพ์, 2526) หน้า 66.

³ สุรพล บุญทรง, "การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูนครสวรรค์ ต่อผลที่ได้รับจากการศึกษาอบรมให้มีลักษณะของครูที่ดีกับความคาดหวังและกับเกณฑ์" ใน รวบรวมผลงานการวิจัยทางการศึกษาของข้าราชการกรมการฝึกหัดครู (กรุงเทพฯ นคร : กรมการฝึกหัดครู, 2526), หน้า 128.

ข้อเสนอแนะ

1. สถาบันการฝึกหัดครู ซึ่งได้แก่วิทยาลัยครูต่าง ๆ ควรเน้นนโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและฝึกอบรมนักศึกษาครูในด้านความมีวินัยในตนเองไว้ให้ชัดเจนโดยการจัดหลักสูตร จัดโปรแกรมทางวิชาการ และส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง เช่น

1.1 บรรจุวิชาปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครูไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงเป็นวิชาบังคับ

1.2 จัดโครงการค่านการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองแก่อาจารย์และนักศึกษา โดยทางวิทยาลัยจะต้องมุ่งฝึกอบรมอาจารย์ในวิทยาลัยครูก่อน เพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการฝึกอบรมนักศึกษาได้อย่างถูกต้องและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาต่อไป

1.3 ให้นักศึกษาจัดกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ เช่น ประชุม สัมมนาและศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองต่าง ๆ เพื่อนำผลการประชุม สัมมนา ไปแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมที่กระทำอยู่ให้ดีขึ้น

2. อาจารย์ควรปฏิบัติดังนี้

2.1 ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตน เพื่อให้นักศึกษาได้เห็นและใช้เป็นแนวทางในการนำไปประพฤติปฏิบัติ เช่น ตรงต่อเวลาและหน้าที่ ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม อย่างสม่ำเสมอ เคารพกฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ โดยเคร่งครัด ฯลฯ

2.2 อาจารย์ทุกคนต้องถือเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในการควบคุม ดูแล สั่งสอน และสร้างเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้มีวินัยในตนเองด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ หากพบนักศึกษาคนใด กลุ่มใด มีปัญหาทางด้านความประพฤติ ควรว่ากล่าวตักเตือนในทันที

2.3 ค่านการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างเสริมความมีวินัยในตนเองให้นักศึกษาอยู่เป็นประจำ เช่น การอภิปราย ทั่วกิจกรรมกลุ่ม ฯลฯ เป็นต้น ส่วนการ

ประเมินผลการเรียนนั้นนอกจากจะประเมินจากแบบทดสอบที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนแล้ว ควรพิจารณาพฤติกรรมการเป็นผู้มีวินัยในตนเองด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาประกอบด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองแก่นักศึกษา
2. ควรศึกษาวินัยในตนเองของนักศึกษา และอาจารย์ในสังกัดกรมการฝึกหัดครู
3. ควรศึกษาวิจัยตัวแปรต่าง ๆ ของนักศึกษามีผลต่อการพัฒนาความมีวินัยในตนเองหรือไม่ เช่น สติปัญญา ฐานะทางเศรษฐกิจ การอบรมเลี้ยงดู ฯลฯ เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย